

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

Qvæst. 1. Quid est substantia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

QVÆSTIO I.

Quid est substantia.

Duplex ac-
ceptio
substantiæ
ut opponi-
tur acci-
denti.

2. **D**upliciter capi potest substantia, etiam ut signi-
ficat id, quod opponitur accidenti: primo pro
omni eo, quod est ineptum inherere, siue sit finitum siue
infinitum, siue completum siue incompletum: & sic Deus
est substantia, & materia prima & forma substantialis, &
omnes differentia & modi, ac proprietates spectantes ad
hoc prædicamentum: & substantia in hac acceptione bene
describitur esse quid ineptum inherere. *Secundo* accipi-
tur pro eo, quod est summum genus huius prædicamen-
ti, & competens formaliter illis solummodo, de quibus
istud summum genus prædicatur in quid, & in hoc sen-
su hic de substantia agendum est potissimum: ex dictis
autem de ea in hac acceptione, facile erit decidere, quid
dicendum sit de ea in priori illa acceptione.

CONCLUSIO I.

3. *Substantia, quæ est genus generalissimum huius præ-
dicamenti, est ens reale, finitum, completum, per se ex-
istens, id est ineptum inherere alicui, tanquam subiecto, &
prædicabile formaliter, & in quid de omni substantia reali
singulari finita & completa.*

Quid sub-
stantia, quæ
est genus
sumum
prædica-
menti sub-
stantiæ.

Hæc conclusio est communissima, & suppositis dictis
quæstione præcedenti non potest esse in controuersia. Di-
citur *ens reale finitum completum*, quia istæ sunt conditio-
nes requisitæ, ut aliquid ponatur directe in prædicamen-
to, quemadmodum genera generalissima in eo ponuntur.
Dicitur *per se existens*, seu ineptum inherere, ut distin-
guatur genus generalissimum huius prædicamenti à ge-
neribus generalissimis aliorum prædicamentorum, quorum
quodlibet est aptum natum inherere, & consequenter nõ
per se existens. Dicitur *& prædicabile formaliter & in quid
de omni substantia singulari reali finita & completa*, ut
distingueretur substantia, quæ est genus summum, ab aliis
substantiis completis inferioribus, quarum nulla est sic
prædicabilis. Et per hoc patet veritas conclusionis, quia
illa descriptio generis generalissimi huius prædicamenti
omni & soli competit, & declarat absque superfluitate,
vel defectu naturam generis generalissimi.

Possit quidem omitti illa ultima particula: *quod sit
prædicabile*, &c. quia licet omnis substantia inferior ut
sic sit ens completum finitum reale ineptum inherere,
tamen hoc non competit ipsi nisi quatenus includit ra-
tionem substantiæ ut sic, quæ est genus summum: unde
descriptio prædicta etiam dempta illa ultima particula,
non competet ipsis per se primò, quatenus sunt tales
substantiæ, seu quatenus dicunt differentias contrahentes
substantiam ut sic: sed quatenus includunt substantiam
ut sic, cui propterea ex modo & differentia contractiva
entis ut sic per se primò competit illa perfectas, qua di-
stinguitur ab accidente.

Addidi tamen maioris claritatis causa illam ultimam
particulam, ut possit quis scire quænam substantia com-
pleta sit genus generalissimum, cui per se primò compe-
tit illa descriptio: erit enim illa sola, quæ potest inesse
omnibus substantiis singularibus, & de illis prædicari in
quid prædicatione exercita.

Ex hac autem descriptione hoc modo explicata patet,
Deum non comprehendi sub hoc prædicamento, bene
tamen comprehendi Angelos, & cælestia corpora, de quo
particularius actum est quæstione præcedenti.

CONCLUSIO II.

4. *Esse per se, seu perfectas, quæ est ratio formalis con-
stitutiva substantiæ, est quid positium. Hæc est Doctoris 1.
dist. 3. & S. Thom. 1. contra gentes cap. 25. quos præter
suos sequuntur communiter moderni, & nominatim
Anerfa hic sect. 1. contra Soncinam 5. Mer. quæst. 14.*

*Probat per primò ex Philosopho hic: si consisteret in ne-
gatio, maxime in negatione essendi in alio: sed hæc ne-
gatio à Philosopho enumeratur inter proprietates sub-
stantiæ, ergo non est ratio formalis constitutiva eius, quia
proprietates non potest esse talis ratio, sed potius eam sup-
ponit, sicut risibilitas non est ratio formalis hominis, sed
supponit eam, nempe rationalitatem.*

Perfectas
substantiæ
est quid
positium.

*Probat per secundò, quia accidens constituitur per ali-
quid positium; ergo & substantia: absurdum enim vide-
tur, quod accidens habeat perfectius constitutum forme-
male quam substantia.*

*Probat per tertio, quia omnis negatio, quæ competit ali-
cui necessario & inseparabiliter, præsertim si non sit nega-
tio, à qua formaliter habet res non esse aliud, debet præ-
supponere aliquod positium: ergo negatio essendi in alio
competens substantiæ debet præsupponere aliquid, ratio-
ne cuius formaliter competit substantiæ, sed illud positium
non potest esse ens ut sic, quia alias omne ens habet
secum annexam talem negationem, & consequenter
accidens esset per se existens, quod est absurdum: ergo
debet esse aliqua alia formalitas positiva, sed illa alia po-
sitiva formalitas erit potius ratio constitutiva substantiæ,
tum quia prius competit ipsi, quam negatio, cum sit prin-
cipium negationis; tum quia per illam distinguitur pri-
mò ab omni accidente: ergo constitutum substantiæ
est quid positium & non negatum. Vbi tamen aduer-
te, nos non negare quin substantia dicat huiusmodi ne-
gationem, sed quod illa negatio, quamvis necessario conse-
quatur substantiam, non sit ratio constitutiva eius, si-
cut nec negatio rationalitatis, quæ necessario consequitur
essentiam bruti, est ratio constitutiva bruti; nec negatio
brutalitaris, quæ necessario consequitur essentiam homi-
nis, est ratio formalis essentialiter constitutiva hominis.*

*Confirmatur hoc, quia omnis entitas positiva, cui repu-
gnat aliquid quod non repugnat alij entitati, debet esse
distincta rationis positive ab illa alia entitate: si enim es-
sent omnino similes, quod repugnaret uni, repugnaret al-
teri ex sua ratione formali: ergo cum repugnet substantiæ
esse in alio tanquam in subiecto inhesionis, saltem connat-
uraliter, quod sufficit ad propositum, idque nõ repugnet
accidendi, debet entitas illa, quæ est substantia, esse positive
dissimilis in ratione formali entis, in quo, ut suppono, uni-
pote cõueniunt: ergo in ratione aliqua alia positiva discõ-
uenient, & consequenter in substantia dabitur aliqua alia
formalitas positiva præter formalitatem entis: sed illa sine
dubio potius est dicenda constitutiva eius, quam vlla
negatio: ergo substantia non constituitur per negationem.*

*Confirmatur secundò: Datur in entitate illa, quæ est sub-
stantia, aliquid positium, cui repugnat esse in alio, alias
non esset verum quod id repugnaret isti entitati: illud po-
sitium non est formaliter formalitas entis, nec conceptus
obiectiuus aut formalis ipsius, ut patet: ergo aliqua alia
formalitas, vel illa ipsa formalitas entis sub alio conce-
ptu, quod sufficit nobis: sed hoc supposito illa alia for-
malitas debet dici per se constitutiva ipsius, potius quam
negatio: ergo.*

*Nec refert, quod non possimus explicare essentiam
substantiæ, nisi per huiusmodi negationem: multa enim
sunt, quæ non possumus explicare nisi per aliqua, quæ ta-
men non sunt de essentia eorum; sic relationem nequi-
mus explicare, nisi ponendo terminum in eius definitione;
nec materiam nisi ponendo formam in eius descri-
ptione; nec formam sine materia; nec potentiam sine ob-
iecto; nec causam sine effectui; nec genus sine specie. Per
quod patet ad primum fundamentum sententiæ opposi-
tæ, quod in hoc solo consistere posse videretur, quod sub-
stantia non possit explicari nisi per negationem aptitudi-
nis ad inherendum.*

5. *Obiicit secundò pro illis: si substantia finita ut sic,
diceret aliquid positium superadditum enti, tanquam ra-
tionem formalem constitutivam, illud deberet esse vel
reale, vel rationis; sed non rationis: absurdum enim
esset substantiam realem constitui essentialiter per ens
rationis; non etiam reale, quia illud positium superad-
ditum deberet esse ens: ergo non esset superadditum
enti.*

*Respondetur primò, hoc argumentum probare nimis,
nam æque probaret quod accidens ut sic, & quodcumque
genus summum aliorum prædicamentorum, constitue-
retur formaliter per negationem, quod non potest teneri
ab aduersariis, & falsum patebit ex dicendis. Deinde pro-
barer quod substantia materialis, quæ est species substantiæ*

Solutio
primæ ob-
iectionis.

ut sic, constitueretur per aliquid negatiuum, & consequenter quod idem esset dicendum de omnibus aliis speciebus cōtēntis sub substantia materiali, quod est absurdissimum. Probat hoc, quia illud positium, quod diceret substantia materialis supra substantiam ut sic, deberet esse ens tā bene, quam illud positium, quod diceret substantia ut sic: ergo non posset superaddi enti, sicut nec illud positium quod esset constitutum substantiæ ut sic: & eodem modo discuti potest facile de cæteris generibus & speciebus huius prædicamenti.

Respondeo secundo, iuxta principia Scotistica, illud positium, quod est constitutum substantiæ, non esse ens formaliter loquendo, sicut nec vlla differentia metaphysica, aut modus intrinsecus constitutus alicuius naturæ cum aliquo gradu superiori, includit formaliter gradum superiorem.

Iuxta principia Thomistica respondendum esset, quod illud positium non sit superadditum proprie entis: sed est ipsum ens cum aliquo explicito conceptu, qui non includitur in conceptu entis ut sic. Totum hoc intelligitur melius ex dicendis in Metaphysica de vniuersatione entis & modo, quo contrahitur ad conceptus particulariores.

CONCLUSIO III.

6. *Perfeitas constitutiva substantiæ, ut sic, non consistit in ineptitudine formali positivæ, quæ esset respectus transcendentalis, aut in vilo alio tali respectu.* Hæc est conformis principiis Scotisticis.

Probatur primo, quia substantia est quid absolutum essentialiter: ergo nequit constitui essentialiter per respectum. *Secundo* quia omnis talis respectus præsupponit aliquid positium, ratione cuius competit substantiæ potius quam accidenti, & consequenter omnis talis respectus potius habebit rationem proprietatis, quam constitutivi essentialis, & illud aliud positium, ratione cuius ei competit, potius erit constitutum essentialiter substantiæ. Quo argumento usus sum ad probandum conclusionem præmissam.

Confirmatur, quia non videtur posse fieri vnum per se essentialiter ex formalitate absoluta, & formalitate relativa: sed substantia est quid vnum per se, ergo nequit constitui essentialiter ex absoluto & respectu.

7. *Obicitur*, non potest substantiæ essentia explicari nisi per huiusmodi respectum aliquem: ergo constituitur per huiusmodi respectum.

Respondeo, ex dictis paulo ante negando consequentiam. Posset etiam fortassis negari antecedens, quia posset explicari per negationem aptitudinis, aut potentie ad inhaerendum, non recurrendo ad respectum aliquem positium.

Dices: Substantia dicit talem aliquem respectum positium, per quem posset explicari: ergo per illum debet explicari.

Respondeo primo, negando consequentiam, quia nulla est ratio, quare deberet per talem respectum explicari, si sine ipso posset explicari, quamvis etiam per ipsum posset explicari.

8. *Respondeo secundo*, fortassis non esse vllum respectum in substantia ut sic, per quem solum posset explicari bene.

Dices: Substantia ut sic, est positivè inepta ad inhaerendum, & per hanc ineptitudinem potest explicari eius natura: sed ista positiva ineptitudo est respectus transcendentalis formaliter: ergo potest explicari per respectum.

Confirmatur, quia habet substantia ut sic, aptitudinem ad sustentandum accidens: sed hæc aptitudo est respectus, potestque per eam explicari natura substantiæ: ergo potest natura eius explicari per respectum.

Respondeo, distinguendo maiorem pro prima parte: positivè inepta, quatenus habet positium aliquod, ad quod sequitur negatio aptitudinis ad inhaerendum; concedo maiorem; quatenus diceret aliquem respectum aptitudinalem positium, nego maiorem, & nego etiam minorem.

Ad confirmationem transeat maior, & minor pro prima parte; nego autem minorem pro secunda parte: nam per

nullam sustentationem accidentium potest explicari natura substantiæ, nisi per sustentationem ultimam, nam sustentatio non ultimata potest competere accidenti, sustentatio autem ultimata explicari non potest nisi innotuendo alium conceptum proprium substantiæ, qui conceptus solus sufficeret ad explicandam naturam substantiæ sine sustentatione, quod ex paulo positi dicendis clarius patebit.

Dices secundo: accidens habet respectum aptitudinalem & transcendentalem, per quem explicari potest eius natura, & quæ sit proprietas eius, ergo & substantia ut sic, alias proprietates substantiæ esset imperfectior proprietate accidentis, cum proprietas per quam explicari posset natura substantiæ, esset quid negatiuum, proprietates vero per quam explicari posset natura accidentis, esset quid positium.

Respondeo primo, probabiliter negando consequentiam, & probationem: nam negatio alicuius positiui dicitur imperfectior maiorem, quam diceret positium ad quod sequeretur illa negatio, esset perfectior proprietates quam ipsum positium quod diceret illam imperfectior: & vniuersaliter quocumque melius esset alicui rei non habere aliquod positium, quam habere illud, negatio istius positiui est melior proprietates ipsi, quam illud positium.

Respondeo secundo, etiam probabiliter posse negari antecedens: neque enim videtur necessarium quod accidens ut sic, dicat vllam ineptitudinem formalem præter differentiam suam formalem, quæ non est aptitudo formalis, quæ sit respectus ut postea dicitur. Sed hoc totum propono probabiliter tantum, & ut dem occasionem reflectendi, non tanquam quid necessarium ad conclusionem, ad quam perinde est, quod substantia habeat respectum aliquem sibi proprium, per quem posset explicari ipsius natura, aut quod non habeat talem respectum.

CONCLUSIO IV.

9. *Non bene explicatur substantia per respectum aptitudinalem, quem habet ad sustentanda accidentia.* Hæc est communis contra Boethium hic, qui explicat essentiam substantiæ per ordinem illum, quem habet ad sustentanda accidentia.

Probatur autem primo, quia si per impossibile daretur aliquod ens finitum, quod nequireret subsistere accidentibus & præterea non posset inhaerere, adhuc esset substantia prout substantia opponitur accidenti & esset ens per se existens: ergo non bene explicatur ratio substantiæ ut sic per ordinem illum substantiæ accidentibus. Probatur consequentia, quia si bene explicaretur sic, omnis conceptus substantiæ deberet habere illam rationem: sed non haberet in illo casu: ergo non bene sic explicatur.

Confirmatur, quia saluatur conceptus formalis substantiæ & entis per se existentis in Deo, in quo non reperitur illa aptitudo ad substantiam accidentibus: ergo non bene explicatur ratio substantiæ ut sic per talem ordinem.

Dices: non explicari rationem substantiæ ut sic per talem ordinem, sed substantiæ finitæ.

Contra, potest etiam dari conceptus substantiæ finitæ sine tali ordine, concipiendo scilicet ens ineptum inhaerere, non includens omnem perfectionem, ergo non bene explicatur etiam substantia finita per talem ordinem, si, ut non posset alio modo explicari; quod est intentum principale conclusionis.

10. *Probatur secundo conclusio* facilius, quia etiam accidentia habent aptitudinem ad sustentanda accidentia, quantitas enim sustentat qualitates materiales, & qualitates sustentant relationes, & vna relatio sustentat & subiectat alteram in nostra sententia: ergo non bene describitur substantia per ordinem ad sustentanda accidentia.

Dices: non explicari naturam eius per ordinem sustentandi quomodocumque, sed per ordinem sustentandi ultimata: scilicet ut id dicatur substantia, quod ita substantat accidentibus, aut sustentat illa sic, ut ipsummet non sustentetur ab vilo alio, cui inhaeret.

Contra: ergo non sufficit ponere in explicatione substantiæ sustentationem accidentium, nisi ponatur ulterius negatio

Alia negatio esse posset per se, si proprietates quam positium oportet positum.

Non bene explicatur substantia per respectum aptitudinalem, quem habet ad sustentanda accidentia.

An substantia possit per respectum explicari.

sustentationis ipsiusmet substantiæ ab vilo alio : sed per ipsammet negationem aut fundamentum eius sine sustentatione posset explicari natura eius, & ab ipsa vel fundamento eius haberet esse per se & distingui ab omni accidente : ergo melius per illam negationem aut fundamentum eius explicaretur natura eius, quam per sustentationem accidentium.

Confirmatur, quia prius competit ipsi esse per se, seu esse quid ineptum inhaerere ; & prius debet sic intelligi, quā competit ipsi esse subiectum vltimatum accidentium, aut posse vt tale intelligi : ergo essentialius est ipsi, & magis intimum, esse sic per se quam subiacere ; & consequenter melius explicatur natura eius per talem ineptitudinem, quam per illam aptitudinem ad sustentandum : quod est intentum principale huius conclusionis.

CONCLUSIO VLTIMA.

Vera explicatio
perfectis.

11. Optime explicatur perfectas constitutiva substantia esse illud, ad quod sequitur formaliter ineptitudo ad inhaerendum, sine illa ineptitudo sit quid posituum, siue sola negatio. *Pater*, quia reuera ad constitutum substantiæ sequitur illa ineptitudo, & ad nihil aliud sequitur ; & deinde non potest melius explicari illa perfectas quam sic : ergo sic bene explicatur.

Confirmatur, quia eo ipso quo concipimus aduenire enti aliquid posituum, ad quod sequitur, tanquam ad radicem formalem, talis ineptitudo, nō intelligendo aliquid aliud, intelligimus quod constitutum ex ente & tali posituum sit quid per se subsistens ; & eo ipso possumus distinguere ipsum ab omni accidente, & impossibile est concipere aliquid per modum substantiæ, nisi concipiatur sic : ergo sic bene explicatur perfectas constitutiva substantiæ.

Quæres, an ratio substantiæ, vt sic perfecte abstrahatur ab omnibus substantiis, sitque illis vniuoca, an analoga. *Respondeo*, eodem modo de hoc discurrendum quō discuntur de ratione entis, vt sic, in ordine ad omnia entia, quia eadem prorsus est ratio ; vnde resolutio remittenda est ad Metaphysicam, vbi examinabitur illa difficultas de ente ; & modo supponendum cum Scotistis, quod perfecte præscindat, & quod sit vniuoca omnibus illis, de quibus substantia vt sic, prædicatur in quid, quod etiam patet ex dictis supra de vniuocis & analogis.

QVÆSTIO II.

De diuisione substantiæ in Primam & Secundam.

Varie sententia.

12. Diuisionem hanc traditam existimant authores à Philosopho cap. 5. de substantia, dum alerit ex substantiis aliquas esse primas, aliquas secundas : & mirabile est quam varie de ea discurrant, & quam diuersas excogitauerint sententias, dum quidam dicunt esse diuisionem vniuoci in vniuocata, quidam analogi in analogata ; quidam subiecti in varia accidentia ; quidam accidentis in subiecta ; quidam subiecti in proprietates ; quidam substantiæ primo intentionaliter sumptæ in proprietates reales, quidam eiusdem in proprietates rationis ; quidam substantiæ secundò intentionaliter sumptæ in plures intentiones secundas ; quidam omnibus his modis defendi posse diuisionem ; & quidam denique negant esse diuisionem vilo modo. Quas omnes sententias longum esset in re nullius fere momenti sigillatim cum suis fundamentis proponere & examinare : consultius videbatur, quid in rei veritate dicendum sit statuere.

Suppono autem, per substantiam primam intelligi substantiam singularem, quia illa sola est, quæ neque de subiecto dicitur, hoc est non prædicatur formaliter de aliquo inferiori, neque in subiecto est, id est, non potest inhaerere alicui subiecto : Per substantiam verò secundam intelligi substantiam vniuersalem, quia illa sola est, quæ non inest quidem subiecto, quandoquidem nequeat inhaerere alicui : sed dicitur de aliquo subiecto, quia prædicatur formaliter & in quid de aliquo inferiori, sicut homo prædicatur de Petro, & animal de homine. Potest autem per substantiam singularem intelligi substantia singularis secundò intentionaliter, & logice, prout est scilicet proxime prædicabilis de vno solo ; vel primò intentionaliter & meta-

physice, prout est substantia non communicabilis pluribus cum multiplicatione : & similiter potest accipi secunda substantia, vel secundò intentionaliter & logice, prout est proxime prædicabilis de pluribus cum multiplicatione ; vel primò intentionaliter, & metaphysice, prout est aliquid communicabile pluribus cum diuisione, seu multiplicatione : & hæc diuisio, si sit diuisio, potest æque esse bona, quocumque ex his modis capiantur membra diuidentia.

CONCLUSIO.

13. Probabilius est hanc non esse diuisionem veram aut propriam vilo modo, sed potius enumerationem plurium formalitatum, quibus competunt diuersæ proprietates & accidentia ; aut enumerationem plurium proprietatum aut plurium accidentium competentium rei secundum diuersas formalitates. Hæc est, Ammonii in prædicamentis, Hurladi, & aliorum.

Diuisio
substantiæ
in primam
& secundam
non
est vera &
propria.

Probatur prima pars primò, quia ipsemet Philosophus non proponit illam tanquam diuisionem : neque enim proponit vllum diuisum, quod in illa membra, tanquam diuidentia ipsum, partiretur : quod tamen debuisset facere, si proponeret eam per modum diuisionis.

Confirmatur, quia ex vna parte difficillimum est ostendere quomodo possit habere rationem bonæ diuisionis, & hinc tam varios modos dicendi excogitauerunt authores ; ex alia vero parte nulla est necessitas asserendi quod sit diuisio, & sic euaditur illa difficultas, nec incurritur alia æquiualens : ergo dicendum est quod non sit diuisio.

Confirmatur secundò, quia si quis diceret, quod daretur homo vniuersalis, & homo singularis, non deberet dici diuidere aliquid in illa duo membra : sed plane eadem est ratio in proposito ; perinde enim se habet homo vniuersalis & particularis ad diuisionem, ac substantia prima & secunda ; & quemadmodum nequit homo vlla ratione bene diuidi in hominem vniuersalem & singularem, ita nequit à paritate rationis vilo modo recte diuidi in substantiam primam, & secundam : ergo non sic bene diuiditur, & consequenter, quando dicit Philosophus quod datur substantia prima & secunda, non debet dici diuidere substantiam in illa, aut proponere vllam diuisionem substantiæ.

14. *Probatur secundò*, eadem prima pars discurrendo per omnes species bonæ diuisionis, & ostendendo quod hæc nequeat esse vlla ex illis, aut sub vlla ex illis contineri ; & consequenter quod nō possit esse bona diuisio. Itaque, omnis bona diuisio est, aut totius actualis in partes vel essentielles, ex quibus componitur essentialiter, vt si homo diuideretur in corpus & animam rationalem ; vel integrales, ex quibus componitur integraliter, vt si homo diuideretur in manus, pedes, caput, &c. aut est totius potentialis in partes subiectiuas, vt animal diuiditur in hominem & brutum ; aut est diuisio accidentis in subiecta, qualis est hæc, alborum aliud est homo, aliud lac ; aut accidentis in accidentia, qualis est hæc, alborum aliud fluidum, vt lac, aliud molle, vt butyrum ; aut subiecti in accidentia, qualis est illa : hominum alius doctus, alius indoctus ; sed nihil diuiditur in substantiam primam & secundam vlla ex his diuisionibus : ergo, quādo dicitur dari primam & secundam substantiam non proponitur vlla diuisio bona. Probatur minor : nihil diuiditur in illa tanquā totum actuale, quia substantia cōpleta prima (de qua loquimur, quia illa sola est, quæ ponitur directe in prædicamento substantiæ ex omnibus substantiis primis) non est pars essentialis aut integralis vllius rei, quæ posset, tanquā totum actuale integrale, aut essentialiter, in illa & in aliis partes diuidi. Neque tanquam totum potenziale, quia omne totum potenziale substantiale est substantia secunda : ergo non potest diuidi in substantiam secundam. Nec tanquam accedens in varia subiecta ; nam non significatur hic, quod aliquod vnum accedens conueniat substantiæ primæ & secundæ, aut vna proprietas, sed potius significatur quod diuersa accidentia & proprietates competant illis, vt cōmunicabilitas & vniuersalitas substantiæ secundæ ;